

Školní vzdělávací program

pro předškolní vzdělávání

Č.j. 181/2009

**Jsem človíček malý, ale šikovný,
společně s kamarády chci poznat svět ve kterém žiji**

Obsah:

Úvod	str. 3
I. Identifikační údaje o mateřské škole	str. 4
II. Obecná charakteristika školy	str. 4
III. Podmínky vzdělávání	str. 5 - 8
IV. Organizace vzdělávání	str. 9
V. Charakteristika vzdělávacího programu	str. 10
VI. Vzdělávací obsah	str. 11 - 18
VII. Systém evaluace průběhu, výsledků a podmínek vzdělávání	str. 19 - 20

Přílohy veřejné:

- dílčí projekty: - prevence rizikových projevů chování u dětí
  - předplavecký výcvik
  - edukativně stimulační skupiny
- školní řád
- údaje o mateřské škole za školní rok

Přílohy interní:

- analýza podmínek MŠ
- roční plán
- řády školy (organizační řád, vnitřní řád)

Motto: **„Při každé hře at' se dítě učí. Učení at' je také vždy hrou.“**

Naše mateřská škola pracuje podle mezinárodního vzdělávacího programu Začít spolu.

Školní vzdělávací program byl zpracován 27.8.2003 za účasti celého týmu zaměstnanců školy v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání a kurikulem Začít spolu .

Ke dni 1.9.2009 byl školní vzdělávací program v souladu se zákonem č.561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším a odborném vzdělávání (školský zákon) v platném znění, vyhláškou č.14/05 Sb. o předškolním vzdělávání v platném znění a Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání v platném znění celkově aktualizován (třetí celková aktualizace) na základě vlastního hodnocení školy za období šk.r. 2005/06 až 2006/07 a splněných záměrů z vlastního hodnocení školy uskutečněných do 30.6.2009.

Účinnost od: 1.9.2009

.....
Eva Klikarová
ředitelka školy

Podpisy zaměstnanců:

I.

Identifikační údaje o mateřské škole

Název školy:	Mateřská škola, Brno, Hochmanova 25, příspěvková organizace
Sídlo školy:	Hochmanova 25, 628 00 Brno – Líšeň
Zřizovatel:	Statutární město Brno, městská část Brno-Líšeň
Právní forma:	příspěvková organizace
IČO:	49466755
Ředitelka školy:	Eva Klikarová
Zpracovatelé programu:	kolektiv zaměstnanců MŠ
Název ŠVP:	„Jsem človíček malý, ale šikovný, společně s kamarády chci poznat svět ve kterém žiji“
Číslo jednací:	181/2009
Platnost:	od 1.9.2009 do doby aktualizace provedené za základě evaluace a vlastního hodnocení školy

II.

Obecná charakteristika školy

Dne 29.1.1988 byla na brněnském sídlišti Líšeň slavnostně otevřena naše mateřská škola – poslední z postavených mateřských škol na sídlišti. Vzhledem ke svému poslání je poloha školy volena velmi dobře. Nachází se v severovýchodní části sídliště, mimo rušné silnice, ale přesto je zde dobré spojení MHD – autobusy i tramvají. Nedaleko školy je radnice, poliklinika, 2 základní školy, veřejná knihovna. S těmito institucemi máme navázanou úzkou spolupráci. Blízkého lesa využíváme při vycházkách s dětmi k pozorování a ochraně přírody. V rámci environmentálního vzdělávání dětí navštěvujeme i chráněné krajinné území Hády, které se nachází poblíž naší MŠ; s dětmi jezdíme na výlety i do chráněné krajinné oblasti Mariánské údolí. Ve staré zástavbě Líšně se mohou děti seznamovat s různorodou architekturou (zámek s jízdárnou, kostel, rodinné domy), způsobem života ve venkovském stylu (domácí zvířata, zahrady), navštěvovat líšeňské divadlo, seznamovat se folklórem a lidovými tradicemi. Budova mateřské školy je moderní, účelová, jednopodlažní, má tři třídy s příslušenstvím, vlastní kuchyni a školní zahradu. Do naší školy je možné přijmout celkem 76 dětí. Podrobnějším popisem vybavení, podmínek vzdělávání, organizací provozu a vzděláváním v MŠ se zabývá kap.III. a IV. školního vzdělávacího programu. Dnem 1.1.1994 získala mateřská škola právní subjektivitu, od roku 2001 pracuje naše škola podle mezinárodního vzdělávacího programu „Začít spolu“.

III.

Podmínky vzdělávání

a) věcné podmínky

Budova naší MŠ prošla v předchozích dvou letech významnými rekonstrukcemi. V rámci energetického auditu byla provedena výměna oken a vstupních dveří, zateplena střecha i obvodové zdi a udělána nová barevná fasáda.

Všechny vnitřní i venkovní prostory a vybavení naší mateřské školy (dále jen MŠ) splňují bezpečnostní a hygienické normy v platném znění. Každá třída má svoji šatnu, umývárnu a WC. Věkově smíšené třídy jsou vybaveny novým nábytkem, dětské stoly a židličky ve třech velikostech splňují antropometrické požadavky. Ve třídách máme udělána centra aktivity (dále jen CA) pro skupinové i individuální činnosti dětí – ateliér, dílnu, domácnost, kostky, stolní hry, knihy a písmena, pokusy a objevy, písek a voda, dramatické a hudební hry. Třídy i jednotlivá CA jsou velmi dobře vybavena pro různorodé činnosti dětí. Většina hraček, učebních pomůcek, materiálů a doplňků k tvořivé činnosti dětí je uložena v otevřených policových skříňkách, děti tak mají o uložení těchto věcí přehled a mohou je samostatně využívat pro spontánní i řízené činnosti. Paní učitelky podle plánovaných činností s dětmi doplňují potřebné materiály k tvořivým činnostem dětí, dle nabídky trhu průběžně doplňujeme vhodné hračky a učební pomůcky. Výtvarné práce dětí včetně keramických (škola má vlastní keramickou pec) vystavujeme pro rodiče a veřejnost v celé budově školy – děti se tím podílí na estetické výzdobě školy.

Z budovy MŠ můžeme přímo vyjít na prostornou školní zahradu osázenou listnatými a jehličnatými stromy. Okrasné keře vysázené kolem plotu chrání zahradu před hlukem a prachem. Zahrada je vybavena třemi pískovišti (jedno pískoviště je kryté pergolou), dřevěnými průlezkami a herními prvky (hrad se skluzavkou, tunelem, horolezeckou stěnou a šplhadly, loď se skluzavkou, domeček, letadlo, vláček, hroch, houpadla, počítač, stěna pro míčové hry či kresby dětí, pařezový chodníček, skákací panák) sloužícími ke hrám a rozvoji pohybových dovedností dětí. Na zahradě jsou také vytvořena CA, která využíváme k environmentálnímu vzdělávání a rozvoji pracovních dovedností dětí (přírodní jezírko, pocitový chodníček, pokusná loučka, strom poznání, hmyzí hotel, bylinková zahrádka, zeleninové záhonky).

Školní kuchyně je vybavena konvektomatem, byly zakoupeny nové varné kotlíky, nainstalována klimatizace, další finančně méně náročné vybavení je ve školní kuchyni doplňováno dle potřeby.

V péči o nadstandardní vybavení MŠ a při jeho opravách nám významně pomáhají i rodiče.

Záměr na léta 2009 – 2012 (realizace dle finančních možností)

1. ve spolupráci s MČ chceme realizovat vysoko nákladové záměry:

- vyměnit vodorovné rozvody vody v budově

2. z provozních prostředků školy chceme zajistit:

- nákup nových lehátek do dvou tříd
- provést nové nátěry vnitřních dveří MŠ, vybavení školní zahrady

b) životospráva

Dětem zajišťujeme plnohodnotnou a vyváženou stravu dle výživových norem daného spotřebního koše.

Jídlo připravujeme převážně v konvektomatu = zdravá technologie přípravy jídla.

Po celý den dětem zajišťujeme pitný režim a doplňujeme ovocem nebo zeleninou – dbáme na to, aby děti pitný režim využívaly.

Každá třída má zpracován svůj rytmický řád dne, který vychází z provozního řádu školy. Rytmičtý řád dne stanovuje časový průběh činností, lze jej přizpůsobit aktuálním potřebám dětí a situaci v MŠ, je však nutné dodržet maximální tříhodinovou dobu mezi podáváním jednotlivých jídel.

Snažíme se, aby děti pobývaly často venku - dopoledne i odpoledne (při vhodných povětrnostních podmínkách minimálně 2h. denně).

Všichni zaměstnanci MŠ respektují individuální potřeby dětí:

- stravovací – nenutíme děti do jídla, děti mají možnost výběru a velikosti porcí
- aktivity při spontánních a řízených činnostech, pro rozvíjení pohybových schopností a dovedností se snažíme nabízet dětem dostatek tělovýchovného náčiní a nářadí ve třídě i při pobytu venku
- odpočinku – respektujeme indiv.potřebu spánku, dětem, které neusnou, nabízáme po krátkém odpočinku s poslechem pohádky, hudby apod. klidové činnosti.

c) psychosociální podmínky

Vzdělávání dětí v naší MŠ probíhá podle vzdělávacího programu Začít spolu (dále jen ZaS). Uplatňování principů programu ZaS vytváří velmi dobré psychosociální podmínky pro vedení a osobnostní rozvoj dětí. Nové děti mají možnost postupné adaptace v MŠ společně se zákonnými zástupci dětí (dále jen rodiči), učitelky se s rodiči domlouvají na individuálním adaptačním režimu. Po celou dobu docházky dítěte do MŠ dochází dítě do jedné třídy a má „svoje“ paní učitelky. Učitelky se na třídách nemění, aby mohly po celou dobu docházky dítěte do MŠ systematicky pracovat na jeho osobnostním rozvoji. V pedagogické diagnostice používáme oregonskou metodu diagnostiky. Učitelky společně s rodiči zpracovávají individuální plány osobnostního rozvoje dítěte (dále jen IP), které využívají při plánování činností s dětmi, vedou si přehled individuálních cílů u dětí ve třídě. Tímto způsobem je zajištěno naplňování individuálních vzdělávacích potřeb dětí. U dětí mimořádně nadaných a dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je žádoucí, aby byl IP zpracováván společně s příslušnými odborníky (lékař, psycholog...).

Chceme, aby vztah učitelky a dětí, rodičů i ostatních zaměstnanců školy byl partnerský, založený na vzájemném respektu a úctě. Využíváme poznatků ze semináře „Respektovat a být respektován“. Máme stanovená pravidla „Jak prokazovat dětem úctu na třídě“ a při práci i komunikaci s dětmi je používáme. Tímto přístupem je všem dětem zajištěno rovnocenné postavení, zaměstnanci naší MŠ respektují práva dítěte včetně práva na samostatné rozhodování, výběr stravy, hry, spontánních činností, řízených činností i nečinností a seznamují s nimi i rodiče.

Děti společně s učitelkou stanovují pravidla chování v MŠ (včetně pravidla třetího) a snaží se je dodržovat. Škola má zpracovaný plán prevence rizikových projevů chování u dětí (viz. příloha).

Řády školy a programem ZaS (Dohoda o spolupráci mezi rodinou a školou) jsou dána pravidla komunikace a spolupráce i mezi dospělými v MŠ (rodiče + učitelky + provozní personál MŠ).

Naším zájmem je, aby se dětem a dospělým v naší MŠ líbilo – cítili se spokojeně, jistě a bezpečně.

Známe Maslowův model přirozených lidských potřeb a snažíme se vytvářet podmínky pro jejich uspokojování u dětí i dospělých v naší škole.

d) organizace

Ve třídě je zapsáno maximálně 26 dětí. Principy programu ZaS a rytmický řád dne respektují věkové a individuální potřeby dětí, jejich osobní tempo, dávají dětem možnost pro samostatnost a vlastní rozhodování při všech činnostech i v osobním soukromí (právo na hru, výběr kamaráda, pohybové aktivity, nečinnost, osobní portfolia).

V programu ZaS uplatňujeme pedagogický styl se vzdělávací nabídkou v CA. Centra jsou vytvořena tak, aby si děti mohly vybírat řízené činnosti podle typu své inteligence – zájmů a dovedností (Gardnerova teorie mnohočetné inteligence), byly aktivní, experimentovaly (zejména CA pokusy a objevy).

Sledujeme, aby vzdělávací nabídka odpovídala věkovým i individuálním potřebám, možnostem a zájmům dětí, podporovala jejich aktivitu, osobní samostatnost i spolupráci, komunikativní dovednosti, pohybový rozvoj (denní pohybové aktivity) a vedla děti k osvojení hodnot naší společnosti i zaujímání osobních postojů ke sledovaným a prožívaným dějům, jevům, skutečnostem.

Vzdělávání dětí uskutečňujeme v integrovaných blocích, obsah a pravidla pro plánování vzdělávání v naší MŠ jsou rozpracována v kap.VI. tohoto školního vzdělávacího programu.

Činnosti si děti vybírají samostatně. Snažíme se, aby spontánní a řízené činnosti byly vyvážené. Zapojení do řízených činností je dobrovolné, probíhá v menších skupinkách i individuálně. Frontální formu práce s dětmi používáme v raním nebo diskusním kruhu, který plní dle zaměření roli komunitní, informační, psychosociální, zapojení dětí je opět dobrovolné.

e) řízení MŠ

Povinnosti, pravomoci a úkoly jednotlivých zaměstnanců školy jsou dány pracovními náplněmi, kompetencemi a závěry z porad. Ředitelka školy má zpracovaný kontrolní a hospitační plán, sleduje a vyhodnocuje práci všech zaměstnanců. Všichni se podílejí na řízení školy prostřednictvím přidělených kompetencí, spoluúčastí na vytváření a evaluaci školního vzdělávacího programu (dále jen ŠVP), ročního plánu školy a řádů školy.

ŠVP a interní dokumentace školy stanovuje pravidla organizace a chodu naší MŠ, kontrolní a evaluační systém školy. Pracovníci mají tyto materiály k dispozici na třídách a informační nástěnce pro zaměstnance. Ve školní knihovně mohou využívat odborné knihy, metodiky, časopisy a pracovní materiály.

Týmová evaluace a sebehodnocení pedagogů nám poskytuje zpětnou vazbu, stanovení cílů další práce slouží pro zkvalitnění provozu celé MŠ

Předávání informací mezi zaměstnanci školy je zajištěno zejména pracovními poradami, pedagogickými radami (plány porad) a dle potřeby i operativními poradami. Aktuální informace jsou vyvěšovány na nástěnce u docházky zaměstnanců.

Rodičům jsou informace předávány:

- ústně:
- na schůzkách rodičů organizační záležitosti, seznamování se vzdělávacím programem MŠ, ŠVP- jeho realizací a hodnocením, školním řádem
  - konzultacemi o průběhu a výsledcích vzdělávání dětí (IP)
  - při scházení a rozcházení dětí – aktuální informace
- písemně :
- na nástěnkách o aktuálních událostech, vzdělávací práci a jejím plánování, osobním podílu jednotlivých rodičů na chodu školy, opravách apod.
  - v šatnách dětí **mají rodiče k dispozici školní řád, ŠVP, informační leták školy**

Plán spolupráce s dalšími subjekty (Klubem rodičů, ZŠ, odborníky, subjekty zajišťujícími kulturní a vzdělávací akce dětí, ÚMČ) je součástí ročního plánu.

Práci naší školy se snažíme prezentovat i navenek pořádáním seminářů k programu ZaS pro odbornou veřejnost, informacemi o programu školy na veřejné nástěnce budovy školy, články v tisku, pořádáním dnů otevřených dveří, besídek a veřejných vystoupení, akcemi na školní zahradě pro širokou veřejnost.

K dobrému jménu naší školy přispívá i vzájemná spolupráce všech zaměstnanců MŠ .

f) personální a pedagogické zajištění

Tým pracovníků naší MŠ je dlouhodobě stabilní, péči o děti zajišťuje prací na plný úvazek šest učitelek (včetně ředitelky školy) a dvě kuchařky, zkrácený úvazek má vedoucí školní kuchyně a tři provozní pracovnice zajišťující úklid . Počty a úvazky pedagogických i provozních zaměstnanců odpovídají počtu dětí docházejících do MŠ a provozním potřebám školy .

Všichni zaměstnanci mají požadovanou předepsanou odbornou kvalifikaci a dále se soustavně vzdělávají (pedagogové dle aktuálních ročních plánů DVPP). Poznatky ze vzdělávání se snažíme uplatňovat v praxi. Pracovní doba zaměstnanců je přizpůsobena rytmickému řádu dne, optimální pedagogické péči.

Při své práci všichni naši zaměstnanci jednají podle obecně platných pravidel společenského chování, principů programu ZaS a svým chováním poskytují dětem správné vzory (spontánní sociální učení). Naše paní učitelky znají povinnosti předškolního pedagoga dané RVP PV a ve své práci se jimi řídí.

g) spoluúčast rodičů

Spolupráci s rodiči zajišťujeme především naplňováním principu ZaS - aktivní účast rodin jako partnerů. Rodiče mají volný přístup do třídy, mohou působit jako asistenti učitelek v CA, při hře dětí i při akcích pořádaných školou. Učitelky rodiče seznamují se školním a třídním programem na schůzkách, při konzultacích, vyvěšováním ŠVP a třídních projektů v šatnách dětí. Rodiče se mohou spolupodílet na jeho tvorbě, naplňování i hodnocení – podávat náměty a připomínky, asistovat v CA, pořádat pro děti besedy o své práci, koníčcích, případně pozvat děti na prohlídku svého pracoviště či na exkurze zajímavých míst, poskytnout škole materiální a technickou pomoc. Velmi si pomoci rodičů vážíme a jejich aktivity během celého roku vítáme.

Abychom v MŠ vhodně doplňovali rodinnou výchovu, zpracovávají učitelky společně s rodiči IP dětí, průběžně je konzultují a vyhodnocují – snažíme se, aby se konzultací v průběhu školního roku zúčastnili všichni rodiče . Soukromé údaje a osobní data o dětech chráníme před zneužitím vnitřními předpisy školy. Evidenční listy a diagnostické záznamy o dětech jsou uloženy uzamčených skříňkách.

Dle potřeby poskytujeme rodičům korektivní zkušenosti, půjčujeme odbornou literaturu ze školní knihovny a zajišťujeme konzultace s odborníky.

Informace mezi školou a rodiči předáváme na schůzkách, na nástěnkách v šatnách dětí, osobními pohovory, konzultacemi, anketami a dotazníky pro rodiče.

Na naší škole pracuje Klub rodičů. Zastupuje zájmy dětí a rodičů, podílí se rovněž na podávání námětů a připomínek k práci MŠ, spolu s MŠ organizuje akce pro děti i rodiče.

IV.

Organizace vzdělávání

Do naší MŠ jsou přijímány děti zpravidla po dovršení tří let věku. Zápis dětí do MŠ vyhlašuje zřizovatel a koná se vždy na jaře – přesný termín zveřejňujeme na veřejné nástěnce budovy školy a v Líšeňských novinách. Pokud zájem o přijetí dítěte do MŠ přesahuje počet volných míst, provádí ředitelka školy výběrové řízení dle kritérií stanovených pro přijímací řízení.

Do MŠ můžeme přijímat i děti ke krátkodobému pobytu dle platných právních norem.

Děti se zdravotním postižením mohou být do naší MŠ přijaty, pokud počty dětí na třídě nepřesáhnou limit stanovený vyhláškou č. 14/2005 Sb. o předškolním vzdělávání v platném znění a podmínky MŠ jsou pro potřeby těchto dětí vyhovující. Naše MŠ není bezbariérová, a proto je přijímání dětí s těžším tělesným postižením problematické. Přijetí dítěte se zdravotním postižením je vždy nutné důkladně projednat s ředitelkou školy a příslušnými odborníky (lékař, PPP, SPC, ap) a zpracovat společně s nimi IP zohledňující druh postižení.

V přízemí budovy naší MŠ je školní kuchyně a třída Žlutásků. V prvním poschodí se nachází třída Bělásků a Modrásků. Všechny tři třídy jsou heterogenní (věkově smíšené), věková různorodost dětí podporuje spontánní sociální učení. Všechny třídy pracují podle programu ZaS. Vybavení tříd je popsáno v kap. III. – věcné podmínky.

V naší MŠ nemáme speciální třídy, pokud jsou přijaty děti se speciálními vzdělávacími potřebami, jsou integrovány do běžných tříd. Děti do tříd zařazujeme podle zájmu rodičů (volba třídy, učitelky, sourozenec či kamarád ve třídě apod.) a kapacitních možností třídy. Třídy se naplňují do počtu 25 dětí, do jedné z tříd naší MŠ můžeme přijmout v souladu s celkovou kapacitou MŠ až 26 dětí (celkem 76 přijatých dětí).

Vzdělávací program mateřské školy je doplňován :

- realizací edukativně stimulačních skupin, kde se děti za přímé účasti rodičů pod vedením uč. MŠ a ZŠ připravují na vstup do ZŠ (finanční spoluúčast rodičů)
- předplaveckým výcvikem - je uskutečňován v bazénu ZŠ Holzova a veden externí lektorkou (finanční spoluúčast rodičů)
- v rámci environmentálního vzdělávání je naše MŠ členem celostátní sítě mateřských škol se zájmem o ekologickou/environmentální výchovu „Mrkvička“

V.

Charakteristika vzdělávacího programu

Vzdělávací program naší MŠ je zaměřen v souladu s platnými právními předpisy pro předškolní vzdělávání na všestranný rozvoj osobnosti dítěte ve spolupráci s rodinou. Naším cílem je, aby si děti osvojily základy klíčových kompetencí RVP PV – předpokladů pro celoživotní vzdělávání. V roce 2001 se naše MŠ zapojila do mezinárodního projektu Step by step a pracuje podle programu pro předškolní vzdělávání Začít spolu. S filozofií a principy programu ZaS se ztotožňují všichni zaměstnanci školy. Program je koncipován tak, aby vyhovoval individuálním potřebám a rozvojovým možnostem dítěte i kulturním tradicím země.

Filozofie programu : program ZaS buduje základy pro postoje, znalosti a dovednosti životně důležité pro člověka, který se bude vyrovnávat s nároky a problémy současného i budoucího světa. Přípravuje děti na to, aby se v budoucnu aktivně zajímaly o učení, uměly se samy aktivně a efektivně učit, učení je bavilo a nebylo pro ně spojeno s nadměrným stresem . Uznává, oceňuje a podněcuje vývoj těch charakteristických rysů osobnosti, které budou v rychle se měnící době obzvláště potřebné.

Patří k nim schopnosti:

- ☉ vnímat změny, učit se je přijímat a aktivně se s nimi vyrovnávat (*kompetence činnostní a občanské, kompetence k řešení problémů*)
- ☉ učit se kriticky myslet, rozpoznávat problémy a řešit je (*kompetence k řešení problémů*)
- ☉ umět si vybrat a nést za svou volbu odpovědnost (*kompetence sociální a personální*)
- ☉ aktivně, samostatně a efektivně se učit (*kompetence k učení*)
- ☉ být tvůrčí, mít představivost (*kompetence k učení*)
- ☉ umět aplikovat osvojené znalosti v praxi (*kompetence k učení*)
- ☉ vzájemně spolupracovat a být tolerantní k individuálním, kulturním a etnickým odlišnostem (*kompetence sociální a personální, kompetence komunikativní*)
- ☉ sdílet zájem a odpovědnost vůči společenství, zemi a prostředí, ve kterém žijí (*kompetence k učení, kompetence činnostní a občanské*)
- ☉ vytvářet si zdravé životní návyky a postoje (*kompetence sociální a personální, činnostní a občanské*)

- Řídí se principy:**
- individuální přístup ke každému dítěti
  - integrované učení hrou a činnostmi
  - plánování a pozorování
  - centra aktivit ve třídě
  - vedení dětí k samostatnému rozhodování – k volbě a odpovědnosti
  - aktivní účast rodin jako partnerů
  - spolupráce s komunitou
  - integrace a inkluze dětí s individuálními i etnickými speciálními potřebami
  - multikulturní a protipředsudkové vzdělávání
  - profesní a osobnostní růst pedagogů
  - rozvoj kreativity a týmové spolupráce učitelů a škol

Uvedené schopnosti a principy se shodují s rámcovými cíly a klíčovými kompetencemi RVP PV.

Styl práce podle programu ZaS nám umožňuje používat metody a formy práce s dětmi vyhovující současným trendům vzdělávání - prožitkové a kooperativní učení hrou a činnostmi, situační učení, řízené činnosti uskutečňujeme v CA, diskusním kruhu, při pobytu venku. Přípravou podnětného prostředí , bohatostí nabídky (zejména v CA na třídě i školní zahradě) a vhodnou motivací se snažíme, aby řízené činnosti probíhaly formou nezávazné dětské hry v malých skupinkách nebo individuálně, v kruhu pracujeme s dětmi i frontálně.

VI. Vzdělávací obsah

Ve vzdělávání dětí uplatňujeme v naší MŠ integrovaný přístup pomocí integrovaných bloků (dále jen IB), které poskytují dětem vzdělávání v přirozených souvislostech. IB naznačují učitelce cestu, jakými činnostmi a dílčími cíli dosáhne u dětí klíčových kompetencí dle RVP PV, jsou pomocníkem při dosahování stanovených individuálních cílů u dětí (všestranný rozvoj dítěte). Pro přehlednost a snadnější orientaci učitelek při sestavování TVP jsme zvolili pět IB, ke kterým jsme přiřadili činnosti a dílčí cíle ze vzdělávacích oblastí daných RVP PV a klíčové kompetence, které by dítě mělo těmito činnostmi a naplněním dílčích cílů získat .

Pravidla pro tvorbu třídních vzdělávacích programů

IB školního vzdělávacího programu jsou pro učitelky vodítkem při zpracovávání tématických celků a částí ve třídních vzdělávacích programech (dále jen TVP). Učitelky do nich vstupují v průběhu celého školního roku. Počet, časové rozpětí a obsah tématických celků a částí TVP není předem určen, učitelky plánují a realizují vzdělávací práci s dětmi podle podmínek v třídě, vycházejí :

- z cíleného pozorování dětí
- z potřeb, znalostí, dovedností a možností dětí
- ze zájmů a podnětů dětí
- z aktuálních situací (princip „Tady a teď“)
- z vyhodnocení předchozích činností

Naším záměrem je osvojení si zprostředkujícího modelu plánování vycházejícího z potřeb dětí - stanovit cíl, činnosti a vhodně děti motivovat .

Na začátku školního roku zpracují učitelky vzdělávací plán jen rámcově a postupně jej na základě takto získaných poznatků doplňují a rozvíjí. Po ukončení tématické části i celku provádí učitelky vyhodnocení činností - podklad pro další plánování (evaluace).

Při plánování a evaluaci ve třídě učitelky spolupracují mezi sebou a snaží zapojit i děti.

Úkolem učitelek je vytvářet vstřícné, podnětné, zajímavé a obsahově bohaté vzdělávací prostředí a nabízet dětem takové činnosti, které vedou k naplňování individuálních cílů dle IP, dílčích cílů RVP PV a tím u dětí dosahovat osvojování klíčových kompetencí stanovených RVP PV pro děti ukončující předškolní vzdělávání. Učitelky si vedou přehled o naplňování dílčích cílů, přehled individuálních cílů u dětí, průběžně provádějí záznamy do sešitu zpětné vazby, v průběhu roku je vyhodnocují a aktualizují, úroveň dosažených kompetencí a individuálních cílů u dětí zaznamenávají v diagnostických záznamech .

Motto: „Když dítě dokáže odpovědět - co jsem se naučil, v čem jsem se zdokonalil, co už vím a dokážu, co jsem prožil, jak jsem se cítil - učitel splnil svůj cíl“

Integrované bloky

Vysvětlivky k popisům následujících TB – provázanost s RVP PV:

a. barevné rozlišení dílčích cílů z oblastí RVP PV a zkratky:

Dítě a jeho tělo T

Dítě a jeho psychika: 1. Jazyk a řeč P-Ř

2. Poznávací schopnosti a funkce, myšlenkové operace, představivost a fantazie P-P

3. Sebepojetí, city, vůle P-C

Dítě a ten druhý D

Dítě a společnost SP

Dítě a svět SV

b. barevné rozlišení kompetencí: kompetence k učení

kompetence k řešení problémů

komunikativní kompetence

sociální a personální kompetence

činnosti a občanské kompetence

Tematický název IB : Vím kdo jsem a kam patřím

Charakteristika IB

Cíl: poznávat samo sebe = identita

Obsah: činnosti a situace spojené s uvědoměním a prožíváním své identity a osobních rolí, které dítě prožívá, se kterými se setkává nebo se v budoucnu může setkat – dítě poznává své tělo, učí se je vnímat, uvědomovat si své emoce, učí se zvládat nové situace, získávat zdravé sebevědomí

Výběr činností – vzdělávací nabídka dle RVP PV:

- činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí
- smyslové a psychomotorické hry
- samostatný slovní projev na určité téma
- komentování zážitků a aktivit
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod
- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- cvičení v projevovalání citů (zvláště kladných), v sebekontrolu a v sebeovládání (zvláště emocí záporných, např. hněvu, zlosti, úzkosti apod.)
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních
- hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu
- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává
- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)

Naplnuje dílčí cíle RVP PV:

T uvědomění si vlastního těla

T rozvoj a užívání všech smyslů

T rozvoj fyzické i psychické zdatnosti

P-Ř rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)

P-C poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)

P-C získání relativní citové samostatnosti

P-C rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit

D vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)

SP rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané

SV vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí

Směřuje ke kompetencím RVP PV:

kompetence k učení :

6. odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých

kompetence k řešení problémů:

15. nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

komunikativní kompetence:

17. dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)

19. v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou

sociální a personální kompetence:

24. samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej

25. uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky

činnostní a občanské kompetence:

34. dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky

35. odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem

36. chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá

37. má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých

42. uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu

Tematický název IB: **Učím se zvládat co život přináší**

Charakteristika IB

Cíl: naučit se žít ve společnosti = společenství

Obsah: události a činnosti spojené s prožíváním a zvládáním dějů a změn ve společenství, ve kterém dítě žije- dítě se učí porozumět vztahům mezi lidmi, vzájemné komunikaci, spolupráci a pomoci, toleranci, společenskému chování, řešení problémových situací, dodržování pravidel

Výběr činností – vzdělávací nabídka dle RVP PV:

- **činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí**
- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- vyřizování vzkazů a zpráv
- užívání gest
- **námětové hry a činnosti**
- cvičení organizačních dovedností
- hry na téma rodiny, přátelství apod
- činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní
- **dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zlobu, údiv, vážnost apod.)**
- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- aktivity podporující sblížení dětí
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří..)
- hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- **běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování**
- **spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě**
- **aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí**
- sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé
- využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními dětmi srozumitelnými reáliemi o naší republice

Naplnuje dílčí cíle RVP PV:

T - osvojení si věku přiměřených praktických dovedností

P-Ř rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu

P-C rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat

D seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému

D osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem

D posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)

SP poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí

SP vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách

SP rozvoj společenského i estetického vkusu

SV rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám

Směřuje ke kompetencím RVP PV:

kompetence k učení :

3. má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije

kompetence k řešení problémů:

8. všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva a aktivní zájem

komunikativní kompetence:

19. v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou

21. průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

sociální a personální kompetence:

26. dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost

27. ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy

28. napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí

29. spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim

31. je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným

činnostní a občanské kompetence:

38. zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřeně aktuálnímu dění

40. má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat

41. spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat

42. uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu

Tématický název IB: **Žiji uprostřed neustálých změn**

Charakteristika IB

Cíl: porozumět světu přírodnímu i společenskému

Obsah: činnosti a situace spojené s přírodními ději a společenskými jevy zaměřené na poznávání jejich podstaty a dopadu na prostředí a obyvatele, kteří v něm žijí – děti poznávají přírodu, její změny, poznávají příčiny změn a souvislosti, vliv vzájemné závislosti člověka a přírody, poznávají věci kolem nás, práci lidí, využití techniky, dorozumívacích prostředků

Výběr činností – vzdělávací nabídka dle RVP PV:

- činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním

- činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)

- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů

- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků

- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí

- konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)

- námětové hry a činnosti

- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)

- činnosti zaměřené k vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médií apod.)

- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrázky)

- hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině

- činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplné praktické aplikace

- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.

- výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)

- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije - rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat) - mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi)

- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením

- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)

- setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě

- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)

- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamující dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí)

- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí - přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (příroda živá i neživá, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)

- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)

- praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami)

Naplnuje dilčí cíle RVP PV:

T osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě

P-P posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)

P-P vytváření pozitivního vztahu k intelektuální činností a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení

P-P osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)

P-P vytváření základů pro práci s informacemi

P-C rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, citění a prožívání

SP seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije

SP vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností

SP vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat

SV seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu

SV vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách

SV poznávání jiných kultur

Směřuje ke kompetencím RVP PV:

kompetence k učení :

3. má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije

4. klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo

kompetence k řešení problémů:

10. řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymyslí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost

komunikativní kompetence:

18. domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci

22. dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)

23. ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

sociální a personální kompetence:

31. je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem

činnostní a občanské kompetence:

38. zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřeně aktuálnímu dění

43. ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit

*Tématický název: **Ovlivňuji a podporuji dění kolem sebe***

Charakteristika IB:

Cíl: rozvíjení aktivity = aktivita

Obsah: činnosti při nichž vznikají záměrné aktivity ovlivňující životní prostředí i komunitu ve kterých dítě žije – dítě se učí aktivnímu zapojení do péče o nejbližší okolí, získávání poznatků, tvořivosti, zodpovědnosti za své činy, aktivnímu řešení problémů a situací, vstřícnému jednání

Výběr činností – vzdělávací nabídka dle RVP PV:

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezónní činnosti, míčové hry apod.)

- konstruktivní a grafické činnosti

- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti

- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti

- přednes, recitace, dramatizace, zpěv

- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co shlédlo

- prohlížení a „čtení“ knížek

- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen

- přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování

- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností

- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty, námětové hry a činnosti

- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)

- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant

- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)

- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)

- výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)

- dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zlobu, údiv, vážnost apod.)

- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě
- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
- různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
- přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.)
- aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů)
- praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- ekologicky motivované hrové aktivity (ekohry)
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

Naplnuje dílčí cíle RVP PV:

T rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí

P-Ř osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)

P-P rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představitosti a fantazie

P-P rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)

P-C získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci

D rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních

D rozvoj kooperativních dovedností

SP rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny

SV pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit

Směřuje ke kompetencím RVP PV:

kompetence k učení :

1. soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů

2. získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení

5. učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům

7. pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí

kompetence k řešení problémů:

9. řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého

10. problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymyslí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost

11. při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích

12. zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti

13. rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit

komunikativní kompetence:

16. ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog

18. domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci

20. ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní

21. průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

sociální a personální kompetence:

27. ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy

činnostní a občanské kompetence:

33. svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat

40. má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat

Tematický název: **Chráním zdraví své i ostatních**

Charakteristika IB:

Cíl: výchova ke zdravému životnímu stylu

Obsah: činnosti a situace spojené s vytvářením zdravého životního stylu, osvojování zdravých životních návyků
- dítě se učí pečovat o zdraví, bezpečnost, tělesnou a duševní pohodu svou i druhých, upevňuje si hygienické návyky, seznamuje se se zásadami zdravé výživy, vlivu pohybových činností na zdraví

Výběr činností – vzdělávací nabídka dle RVP PV:

- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod
- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravotní atmosféru a pohodu prostředí
- činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobní bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozcích při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislosti
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- **aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy**
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
- hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)

Naplňuje dílčí cíle RV P PV:

T osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí

T vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu

P-C rozvoj schopnosti sebeovládání

D ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými

SV osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy

SV rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách

Směřuje ke kompetencím RVP PV:

kompetence k učení :

6. odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých

kompetence k řešení problémů:

8. všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem

14. chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit

komunikativní kompetence:

17. dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)

sociální a personální kompetence:

25. uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky

26. dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost

30. při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepřijemná, umí odmítnout

32. chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

činnostní a občanské kompetence:

35. odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem

36. chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá

39. chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky

43. ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit

44. dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

VII. Systém evaluace průběhu, výsledků a podmínek vzdělávání

Co - cíl evaluace	Kdo - kdo provádí evaluaci	Kdy - jak často	Jak:		
			Kriteria, vstupní informace:	Techniky, formy vyhodnocování ➤	Výstupy:
Individ. rozvoj dětí osobnost dítěte, jeho rozvoj, individuální cíle u dětí, učební pokroky, výsledky vzdělávání, školní zralost	učitelka	průběžně	očekávané výstupy, dílčí cíle, kompetence znanost chronologického vývoje dítěte	pozorování projevů dítěte v MŠ (plánované, nahodilé) rozbor výsledků činnosti dětí	záznam v sešitu zpětné vazby
	učitelka	min. 3x ročně dále dle potřeby	záznamy v sešitu zpětné vazby, cílené pozorování, výsledky činností dětí závěry hodnocení TČ, TC	oregonská metoda diagnostiky porovnání výsledků činnosti dětí v osobních portfoliích – sledování vývoje	záznamy v oregon. diagnostice založení Vv prací dětí do osobních portfolií
	učitelka+ rodiče	min. 2x ročně (říjen – listopad duben - květen)	záznamy v oregonské diagnostice informace od rodičů stanovené individuální cíle u dětí	vstupní dotazník konzultace s rodiči stanovení x vyhodnocení indiv.cílů u dětí	individuální plán rozvoje dítěte (IP) přehled individuálních cílů u dětí na třídě
	učitelka+ rodiče	leden, květen – budoucí prvňáčci	očekávané kompetence dosažené individuální cíle u dětí (IP)	přehled klíč.kompetencí	záznam v přehledu klíčových kompetencí

Třídní vzděl.prog. tématická část (TČ) tématický celek(TC)	učitelka + dle zájmu i rodiče	po ukončení TČ po ukončení TC	zájem dětí vhodné podmínky (zajištění UP, materiálů v CA) eliminace rizik naplňování dílčích cílů naplňování individuálních cílů dětí - IP co bylo splněno x nesplněno k čemu se budeme vracet <i>Z hlediska kompetencí:</i> - co se děti naučily - jaké zkušenosti,hodnoty,postoje získaly - jaký měly prostor pro samostatnost	průb.poznámky v plánu TČ písemné zhodnocení TČ tabulka hodnocení TC přehled dílčích cílů k TC IP dětí	záznam v hodnocení TČ záznam v tabulce hodnocení TC záznam v přehledu plnění dílčích cílů záznam v IP dětí
TVP celkově	učitelky + dle zájmu i rodiče	2x ročně (pololetí a konec šk.r.)	vhodnost zvolených TC vzhledem k dětem jak naplňujeme dílčí cíle dosahování indiv.cílů – IP , kompetencí – přehled klíčových kompetencí	celkový přehled zařazení dílčích cílů v TVP přehled dosažených kompetencí písemné hodnocení šk.r. se závěry	písemné vyhodnocení: - přehledu dílčích cílů - dosažených kompetencí závěrečná zpráva za šk.r.
Co - cíl evaluace	Kdo - kdo provádí evaluaci	Kdy - jak často	Jak:		
			Kriteria, vstupní informace:	Techniky, formy vyhodnocování ➤	Výstupy:
práce učitelky (autoevaluace)	učitelky	2x ročně	v čem jsem dobrá co preferuji v čem se potřebuji zlepšit co potřebuji zlepšit	formulář sebehodnocení učitelky pololetí - ped.rada slovní hodnocení konec šk.r. – písemné hodnocení	stanovení osobních cílů, návrhy na DVPP, vybavení MŠ

práce zaměstnanců	ředitelka	dle plánu hospitací a kontrolní činnosti	viz.plán hospitací a kontrolní činnosti závěry hospitací a kontrolní činnosti	hospitace a pohospitační pohovor průběžná kontrola dle plánu seznámení se závěry na poradách	hospitační záznam při zjištění nedostatků sjednání nápravy
roční plán	všichni zam.MŠ učitelky ředitelka	leden , červen konec šk.r. konec šk.r.	plnění cílů ročního plánu RPPŠ, TVP, výsledky vzdělávání závěry z porady písemné hodnocení zpracované uč.	slovní hodnocení na prac. poradě formulář hodnocení RPPŠ	písemné hodnoc.šk.r.(uč.) písemná analýza šk.roku se závěry pro další šk.r. písemná zpráva - údaje o MŠ za šk.r.(řed.)
podmínky vzdělávání	všichni zam.MŠ	1x za 3 roky	podmínky vzdělávání dané RVP PV	tabulka evaluace podmínek	písemná evaluace podmínek – stanovení dalších záměrů
program ZaS	všichni zam.MŠ	1x za 3 roky	Eval.materiál “ Standardy vzdělávacího programu Začít spolu“	tabulka evaluace programu ZaS	písemné vyhodnocení realizace programu ZaS – závěry
školní vzděl.program a vlastní hodnocení školy	učitelky + zaměstnanci + rodiče	1x za 3 roky	kriteria ŠVP viz. RVP PV závěry evaluace programu ZaS závěry hodnocení podmínek vzdělávání závěry hodnocení TVP, ročního plánu výsledky individuálního rozvoje dětí autoevaluace uč. závěry hospitační a kontrolní činnosti dotazník pro rodiče	na základě vstupních informací zpracovat písemné hodnocení oblastí daných vyhláškou č.15/2005 Sb. pro vlastní hodnocení školy se závěry z jednotlivých oblastí projednání závěrů na poradě	písemné vyhodnocení jednotlivých oblastí (zpracují pověř.zam.) závěrečná písemná zpráva „Vlastní hodnocení školy“ se stanovením závěrů pro další rozvoj školy

					(zpracuje řed.školy)
--	--	--	--	--	----------------------